

Oliver Machholdt

Civilproces

(Kompendium)

ADVOKAT
JERRY OSBAK
NØRREGADE 30 - 1165 KBH. K
TLF. 33 14 42 00 - GIRO 9 26 76 70

FORLAGET THOMSON

Machholdt
Kompendium
oplag
Hansson A/S, København 2007

619 1345 1

Forlaget Gregers MDD, Frederiksberg
Narayana Press, Odder

Fotografisk eller anden gengivelse
eller dele af den er ikke tilladt
uden dansk loy om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Formålet med dette kompendium er at give et systematisk overblik over de centrale civilprocessuelle regler og principper.

Kompendiet er primært udarbejdet på baggrund af Civilprocessen, 6. udgave, af Bernhard Gomard og Michael Kistrup, men stoffet er selvstændigt systematiseret. Kompendiet kan dog ikke erstatte fagets lærebøger, men skal alene ses som et supplement hertil.

Kompendiet er ajourført med retspraksis og lovændringer til og med februar 2007, herunder de regler, der trådte i kraft den 1. januar 2007 som følge af domstolsreformen, reglerne i Domsforordningen, der forventes at træde i kraft i juli 2007 for Danmarks vedkommende, og reglerne om gruppesøgsmål, der træder i kraft den 1. januar 2008.

Medmindre andet er angivet, henviser paragrafangivelserne i kompendiet til retsplejeloven.

Stor tak til advokatfuldmægtig Henrik Kure, der har gennemlæst manuskriptet og kommet med mange gode bidrag. Kommentarer og forslag til forbedringer til kommende udgaver er meget velkomne på olivermachholdt@hotmail.com.

København, marts 2007

Oliver Machholdt

- ERK : Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
- : Højesteretsdom eller -kendelse
- : Retsplejeloven
- : Ugeskrift for Retsvæsen
- : Vestre Landsretsdom eller -kendelse
- : Østre Landsretsdom eller -kendelse

Forord	3
Forordtelse.....	4
Kapitel 1 Domstolenes organisation	13
1. Oversigt	13
2. De almindelige domstole.....	13
2.1. Byretterne	13
2.2. Landsretterne	14
2.3. Højesteret	14
3. Særlige domstole.....	15
3.1. Sø- og Handelsretten.....	15
3.2. Tinglysningretten.....	15
3.3. Den Særlige Klageret.....	15
3.4. Andre særlige domstole	16
4. Særdomstole	16
Kapitel 2 Saglig kompetence	17
1. Behandling ved byret i 1. instans.....	17
2. Behandling ved landsret i 1. instans	17
3. Behandling ved Sø- og Handelsretten i 1. instans.....	18
3.1. Sager som altid skal behandles ved Sø- og Handelsretten.....	18
3.2. Sager der kan anlægges direkte ved Sø- og Handelsretten	18
3.3. Sager som skal anlægges ved byretten, men som kan henvises til Sø- og Handelsretten.....	19
4. Henvisning til rette domstol.....	19
Kapitel 3 Stedlig og international kompetence	21
1. Oversigt	21
2. Værneting efter RPL	22
2.1. Hjemting.....	22
2.1.1. Fysiske personer.....	22
2.1.1.1. Bopæl	22
2.1.1.2. Opholdssted	23
2.1.1.3. Danske ekterritoriale personer bosat i udlandet	23
2.1.2. Juridiske personer	23

2.1.2.1. Selskaber, foreninger, private institutioner m.v.	23
2.1.2.2. Regioner, kommuner og staten	23
2.2. Supplerende værneting	24
2.2.1. Fysiske personer, der driver erhvervmæssig virksomhed	24
2.2.2. Juridiske personers filialer	24
2.2.3. Rettigheder over fast ejendom	25
2.2.4. Kontraktværneting	25
2.2.5. Deliktværneting	26
2.2.6. Forbrugerværneting	26
2.3. Internationale værneting	27
2.3.1. Sager om visse forbrugeraftaler	27
2.3.2. Opholdsværneting	27
2.3.3. Godsværneting	27
2.3.3.1. Anvendelsesbetingelser	28
Værneting efter Domsforordningen	28
3.1. Anvendelsesområde	28
3.2. Oversigt over kompetencereglerne	29
3.3. Hjemting	29
3.3.1. Fysiske personer	29
3.3.2. Juridiske personer	29
3.4. Supplerende værneting	30
3.4.1. Kontraktværneting	30
3.4.2. Deliktværneting	30
3.4.3. Filialværneting	31
3.5. Forsikringsaftaler	31
3.5.1. Søgsmål mod forsikringsgiveren	31
3.5.2. Søgsmål mod forsikringstageren, en forsikret eller begunstiget	31
3.5.3. Værnetingsaftaler	31
3.6. Forbrugeraftaler	32
3.6.1. Omfattede forbrugeraftaler	32
3.6.2. Kompetencereglerne	32
3.6.3. Værnetingsaftaler	32
3.7. Individuelle arbejdsaftaler	33
3.7.1. Søgsmål mod arbejdsgiveren	33
3.7.2. Søgsmål mod arbejdstageren	33
3.7.3. Værnetingsaftaler	33
Enekompetence	33
Værnetingsaftaler	34
Værnetingsaftaler efter retsplejelovens § 245	34
Værnetingsaftaler efter Domsforordningen	35
4.2.1. Udtrykkelige værnetingsaftaler	35

4.2.1.1. Anvendelsesbetingelser	35
4.2.1.2. Formkrav	35
4.2.2. Stiftende værnetingsaftaler	36
4.3. Retsvirkninger af en gyldig værnetingsaftale	36
4.4. Henvisning til rette domstol	36
Kapitel 4 Sagsforløbet i 1. instans	37
1. Sagens anlæg	37
2. Forkyndelse	38
2.1. Forkyndelsesmåder	38
2.2. Hvem skal forkyndelse ske for?	39
3. Svarskrift	39
4. Forberedende møde	40
5. Yderligere forberedelse	41
6. Forberedelsens afslutning	41
Endelige påstandsdokumenter og sammenfattende processkrifter	42
8. Ekstrakt	42
9. Genoptagelse af forberedelsen inden hovedforhandlingens begyndelse	42
10. Hovedforhandling	43
11. Genoptagelse af forberedelsen under hovedforhandlingen	43
12. Genoptagelse af hovedforhandlingen efter sagens optagelse til dom	43
13. Domsafsigelse	44
14. Udsættelse	44
Kapitel 5 Præklausur	45
1. Under forberedelsen	45
2. Efter forberedelsens afslutning men før hovedforhandlingen	46
2.1. Modparten giver ikke samtykke	46
2.1.1. Undskyldeligt	46
2.1.2. Modpartens interesser	47
2.1.3. Uforholdsmæssigt tab	47
2.2. Modparten giver samtykke	47
3. Under genoptagelse af forberedelsen inden hovedforhandlingens begyndelse	47
4. Under hovedforhandlingen	48
4.1. Modparten giver ikke samtykke	48
4.2. Modparten giver samtykke	48
5. Under genoptagelse af forberedelsen efter hovedforhandlingens begyndelse	49
6. Under genoptagelse af hovedforhandlingen efter sagens optagelse til dom	49
7. Skema over præklusjonsreglerne i 1. instans	50

6 Udeblivelse	51
For sen eller manglende indlevering af svarskrift eller indlevering af mangelfuldt svarskrift	51
Udeblivelse fra møder under forberedelsen	52
For sen eller manglende indlevering af et processkrift ifølge rettens tidsplan	53
For sen eller manglende indlevering af et processkrift om et nærmere angivet spørgsmål eller et endeligt påstandsdokument	53
Udeblivelse fra møder ved en anden ret som led i subsidiær bevisførelse	54
Udeblivelse fra møder under genoptagelse af forberedelsen inden hovedforhandlingens begyndelse	55
Udeblivelse fra hovedforhandlingen inden nedlæggelse af påstand	55
Udeblivelse fra hovedforhandlingen efter nedlæggelse af påstand	55
Udeblivelse fra møder under genoptagelse af forberedelsen efter hovedforhandlingens begyndelse	55
Appel og genoptagelse	56
10.1. Sagsøger	56
10.2. Sagsøgte	56
10.2.1. Genoptagelse	56
10.2.2. Anke	57
Skema over udeblivelsesreglerne i 1. instans	58
7 Partsbegrebet, parts- og proceshabilitet samt procesfuldmagt	59
Partsbegrebet	59
Partshabilitet	59
1. Fysiske personer	59
2. Juridiske personer	59
Proceshabilitet	60
Procesfuldmagt	61
1. Hvem kan være procesfuldmægtig?	62
2. Stiftelse og ophør	62
3. Indhold	62
4. Retsvirkninger	62
5. Rettens kontrol	63
Anerkendelses- og fuldbyrdelsessøgsmål	64
Begreber	64
Betingelser for afsigelse af fuldbyrdelsesdom	64
1. Forfaldent krav	64
2. Ubetinget krav	65
Betingelser for afsigelse af anerkendelsesdom	65

Kapitel 9 Kumulation	67
1. Begreber	67
objektiv kumulation	67
1. Oprindelig objektiv kumulation fra sagsøgerens side	67
2. Efterfølgende objektiv kumulation fra sagsøgerens side	68
3. Objektiv kumulation fra sagsøgte side (modkrav)	68
subjektiv kumulation	69
1. Oprindelig subjektiv kumulation	69
2. Efterfølgende subjektiv kumulation	69
3.2.1. Adcitation	69
3.2.2. Hovedintervention	69
3.2.3. Biintervention og procesunderretning	70
2. Rettens adgang til at sammenlægge sager	70
3. Gruppesøgsmål	71
3.1. Grundlæggende betingelser for gruppesøgsmål	71
3.2. Grupperepræsentanten	71
3.3. Sagens anlæg	72
3.4. Tilmelding og framelding	72
3.5. Gruppemedlemmernes stilling under sagen	72
3.6. Appel	73
Kapitel 10 Forhandlingsmaksimen og materiel procesledelse	74
1. Forhandlingsmaksimen	74
2. Materiel procesledelse	74
3. Påstande	76
4. Anbringender	76
5. Beviser	76
6. Retsregler	77
Kapitel 11 Dispositionsmaksimen	78
1. Aftaler vedrørende sagens genstand	78
2. Aftaler vedrørende procesførelsen	78
2.1. Lovhjemlede tilfælde	78
2.2. Ulovhjemlede tilfælde	79
3. Ensidige dispositioner vedrørende procesførelsen	79
4. Retsforlig	79
4.1. Forligsmægling før sagens anlæg	79
4.2. Rettens forligsmægling	80
4.3. Indenretlige og udenretlige forlig	80
4.4. Anfægtelse af retsforligets gyldighed	81

Bevisprincipper	82
1.1. Fri bevisførelse	82
1.2. Fri bevisbedømmelse	82
1.3. Bevisumiddelbarhed	82
1.3.1. Bevisførelse i 1. instans og i ankesager ved landsretten	83
1.3.2. Bevisførelse for Højesteret	84
Partsforklaringer	84
Vidneforklaringer	85
3.1. Vidnebegrebet	85
3.2. Vidnepligten	85
3.3. Vidneudelukkelse	86
3.3.1. Tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv	86
3.3.2. Præster, læger, forsvarere og advokater	86
3.3.3. Anden legal tavshedspligt	87
3.3.4. Oplysningspligt	87
3.4. Vidnefritagelse	87
3.4.1. Den almindelige vidnefritagelse	87
3.4.2. Pressens vidnefritagelse	88
3.5. Fremgangsmåden ved vidneførelse	89
3.6. Vidnetvang	90
Edition	90
1.1. Partens egen editionspligt	91
1.2. Modpartens editionspligt	91
1.3. Tredjemands editionspligt	92
1.4. Fremgangsmåden ved editionspålæg	92
Syn og skøn	92
2.1. Udmeldelse af skønsmænd	92
2.2. Skønstemaet	93
2.3. Gennemførelse af skønforretningen	93
2.4. Erklæring, afhjemling og honorar	93
2.5. Nyt syn og skøn	94
Opkyndige erklæringer og -vidner	94
3. Appel	96
3.1. Oversigt	96
3.2. Afgørelsesformer	96
3.2.1. Dom, kendelse og beslutning	96
3.2.2. Delafgørelser	97
3.2.2.1. Form	97
3.2.2.2. Appel	97

Anke eller kære	98
1. Anke	99
1.1. Ankemuligheder	99
1.1.1. Anke til landsret	99
1.1.2. Anke til Højesteret	100
1.1.2.1. Domme, der er afsagt af en landsret som 1. instans og af Sø- og Handelsretten	100
1.1.2.2. Domme, der er afsagt af en landsret som 2. instans	100
1.1.3. Ekstraordinær genoptagelse	100
1.2. Frister	101
1.2.1. Anke	101
1.2.2. Ansøgning til Procesbevillingsnævnet om anketilladelse	102
1.2.2.1. Tilladelse til anke til landsret	102
1.2.2.2. Tilladelse til anke til Højesteret	103
1.3. Behandlingen af ankesager	103
1.3.1. Ankesager for landsretten	103
1.3.1.1. Forberedelse	103
1.3.1.2. Hovedforhandling	104
1.3.2. Ankesager for Højesteret	104
1.4. Nye påstande, anbringender og beviser (nova)	104
1.4.1. Processtof, som ikke har været gjort gældende i foregående instans	105
1.4.1.1. Påstande og anbringender	105
1.4.1.2. Beviser	105
1.4.2. Prækclusion	105
1.5. Udeblivelse	106
1.6. Afgørelsen	107
1.7. Ankeafkald	107
1.7.1. Aftalt ankeafkald før domsafsigelse	107
1.7.2. Ensidigt ankeafkald efter domsafsigelse	107
2. Kære	108
2.1. Kærebeføjelse	108
2.2. Kæremuligheder	108
2.2.1. Kendelser og beslutninger, der er afsagt af en byret	108
2.2.2. Kendelser og beslutninger, der er afsagt af en landsret eller af Sø- og Handelsretten	109
2.3. Frister	109
2.3.1. Kære	109
2.3.2. Ansøgning om kæretilladelse	109
2.3.2.1. Tilladelse til kære til landsret	109
2.3.2.2. Tilladelse til kære til Højesteret	110
2.3.2.2.1. Delafgørelser	110
2.3.2.2.2. Øvrige kendelser og beslutninger	110

4.1.	Behandlingen af kæresager	110
4.2.	Kærens virkning	111
14	Retskraft	112
	Formel og materiel retskraft	112
	Retskraftens rækkevidde	112
1.1.	Hvad er retskraftigt afgjort ved den afsagte dom?	113
2.1.1.	Fortolkning af den afsagte dom	113
2.1.2.	Obiter dicta	113
2.1.3.	Præjudicielle afgørelser	113
2.	Retskraftens afvisningsvirkning (negativ materiel retskraft)	113
2.2.1.	Oprindelige og efterfølgende omstændigheder	113
2.2.2.	Nye påstande	114
2.2.3.	Nye anbringender	114
2.2.3.1.	Nyt anbringende om faktiske omstændigheder	114
2.2.3.2.	Nyt anbringende om retsregler	115
2.2.3.3.	Nyt anbringende om efterfølgende ændring i retspraksis	115
2.2.4.	Nye beviser	115
3.	Retskraftens præjudicerende virkning (positiv materiel retskraft)	116
2.3.1.	Anerkendelsesdomme	116
2.3.2.	Fuldbyrdelsesdomme	116
		117
	ister	118
	egister	119

Kapitel 1 Domstolenes organisation

1. Oversigt

De almindelige domstole kan behandle alle sager, som ikke på grund af deres særlige beskaffenhed er henlagt til andre domstole eller myndigheder. I den forstand er de almindelige domstole byretterne, landsretterne og Højesteret.

Ifølge § 1, stk. 1, hører Sø- og Handelsretten og Tinglysningssretten også til de almindelige domstole. Dette skyldes, at reglerne i RPL også finder anvendelse på sagsbehandlingen ved disse domstole, jf. § 1, stk. 2. Både Sø- og Handelsretten og Tinglysningssretten er imidlertid særlige domstole i den forstand, at deres kompetence er begrænset til sager af særlig beskaffenhed.

De almindelige domstole, Sø- og Handelsretten og flere andre særlige domstole er inddelt i et hierarkisk system, hvor de underordnede domstoles afgørelser som hovedregel kan appelleres til den trin højere ret. Systemet er baseret på et to-instans princip, hvorefter en afgørelse som hovedregel kun kan appelleres til én højere instans.

2. De almindelige domstole

2.1. Byretterne

Danmark er inddelt i 24 retskredse med hver sin byret, jf. § 9. De 24 byretter behandler jf. § 11. civile sager og straffesager i 1. instans samt fogedsager, skiftesager og notarialforretninger,

HR: 1 dommer deltager i afgørelsen af sager ved byretterne, jf. § 12, stk. 1.

U1: I civile sager kan retten bestemme, at 3 dommere skal deltage i afgørelsen af sagen, jf. § 12, stk. 3, hvis

- 1) sagen er af principiel karakter,
- 2) sagens udfald kan få væsentlig betydning for andre end parterne,
- 3) sagen frembyder særlig omfattende eller vanskelige retlige eller bevismæssige spørgsmål eller
- 4) sagens særlige karakter i øvrigt undtagelsesvis gør kollegial behandling påkrævet.

U2: Retten kan bestemme, at den under hovedforhandlingen skal tiltrædes af 2 sagkyndige

Civilproces

(Kompendium)

Formålet med dette kompendium er at give et systematisk overblik over de centrale civilprocessuelle regler og principper.

Kompendiet er primært udarbejdet på baggrund af Civilprocessen, 6. udgave, af Bernhard Gomard og Michael Kistrup, men stoffet er selvstændigt systematiseret. Kompendiet kan dog ikke erstatte fagets lærebøger, men skal alene ses som et supplement hertil.

Kompendiet er ajourført med retspraksis og lovændringer til og med februar 2007, herunder de regler, der trådte i kraft den 1. januar 2007 som følge af domstolsreformen, reglerne i Domsforordningen, der forventes at træde i kraft i juli 2007 for Danmarks vedkommende, og reglerne om gruppesøgsmål, der træder i kraft den 1. januar 2008.

Oliver Machholdt er stud.jur. ved Københavns Universitet og stipendiat hos Kromann Reumert.

FORLAGET THOMSON

Bogen eller lignende bøger kan findes på:

Juridisk Antikvariat

www.lovsamlingen.dk